

Broj: 129/24/10

Datum: 4.4.2024

ŠAHOVSKI SAVEZ CRNE GORE

PRAVILNIK

O SUDIJAMA I REGISTRACIJI SUDIJA ŠAHOVSKOG SAVEZA CRNE GORE

Podgorica, mart 2024. godine

Šahovski savez Crne Gore

Pravilnik o sudijama i registraciji sudija Šahovskog saveza Crne Gore

Na osnovu Zakona o sportu („Službeni list Crne Gore", br. 44/18) i Statuta Šahovskog saveza Crne Gore (br. 36/19 od 26.01.2019. godine), Upravni odbor Šahovskog saveza Crne Gore (ŠSCG) je na sjednici održanoj 28.03.2024. godine, donio:

PRAVILNIK O SUDIJAMA I REGISTRACIJI SUDIJA ŠAHOVSKOG SAVEZA CRNE GORE

OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se način rada sudija Šahovskog saveza Crne Gore (u daljem tekstu: sudija), zadaci Sudijske komisije Šahovskog saveza Crne Gore (u daljem tekstu: sudijska komisija); rangiranje i način sticanja sudijskih zvanja; prava, obaveze i odgovornosti sudija; sudijske identifikacione oznake; određivanje broja sudija i kriterijume za delegiranje sudija; angažovanje sudija na takmičenjima koja nisu u organizaciji Šahovskog saveza Crne Gore, kao i način odjevanja sudija.

Dužnost sudije vrši se u cilju pravilnog i stručnog sprovođenja šahovskih takmičenja i jedinstveneprijemne Statuta i drugih akata ŠSCG usklađenih sa Pravilima igre i ostalim propisima FIDE, uz poštovanje sudijske kompetencije.

ZNAČENJE IZRAZA

Član 2

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

Kalendar takmičenja je raspored takmičenja za kalendarsku godinu sa terminima odigravanja i osnovnim podacima o pojedinim takmičenjima za koja je organizator ili suorganizator ŠSCG;

Sudijska komisija je tijelo koga bira Upravni odbor ŠSCG sa zadatkom obavljanja poslova iz svoje nadležnosti u skladu sa normama i pravilima koje regulišu oblast suđenja;

Organizator takmičenja (turnira) je klub ili pravno lice koje je obavezno da obezbijedi nesmetano i bezbjedno održavanje takmičenja (turnira) u skladu sa propozicijama shodno Zakonu o sportu i regulativom ŠSCG;

Raspis takmičenja (turnira) je pozivno pismo organizatora nekog takmičenja (turnira) u kome se navode, pored naziva takmičenja (turnira) i organizatora, i sljedeći podaci o takmičenju: mjesto odigravanja, uslovi smještaja, dolaska i odlaska, kriterijumi za učešće na turniru, sistem takmičenja itempo igre, agenda, delegirani sudije, nagradni fond i način njegove raspodjele i ostali podaci o predmetnom takmičenju (turniru);

Registar sudija ŠSCG je spisak sudija sa osnovnim podacima koji vodi kancelarija ŠSCG i objavljuje se na sajtu ŠSCG;

Suorganizator takmičenja (turnira) je klub ili pravno lice na koje se prenose obaveze organizovanja takmičenja (turnira) u skladu sa propozicijama shodno Zakonu o sportu i aktima ŠSCG;

Turnirski pravilnik (pravilnik takmičenja) je akt koji donosi organizator takmičenja za

Pravilnik o sudijama i registraciji sudija Šahovskog saveza Crne Gore

određeno takmičenje (turnir) u saglasnosti sa delegiranim sudijama, i donosi se na osnovu raspisa takmičenja (turnira) u skladu sa važećim pravilima ŠSCG;

Turnirski odbor (odbor takmičenja) je zvanično tijelo turnira koga čine najmanje tri člana (broj članova je neparan), čije nadležnosti su bliže utvrđene u Pravilniku o organizaciji takmičenjima ŠSCG.

SUDIJSKA KOMISIJA ŠSCG

Član 3

Sudijska komisija ima zadatak da vrši kategorizaciju šahovskih sudija u Crnoj Gori, njihovo licenciranje, stara se o pravima i obavezama sudija, vrši stalni edukativni process sudija i vodi računa o moralnom kodu i ponašanju sudija u toku vršenja svojih dužnosti.

Član 4

Rad Sudijske komisije je javan.

Sudijska komisija je tijelo koga formira Upravni odbor ŠSCG (u daljem tekstu: UO) u cilju efikasnog organizovanja i sprovođenja šahovskih takmičenja predviđenih kalendarom takmičenja.

Predsjednika komisije i četiri člana imenuje upravni odbor ŠSCG. Predsjednik komisije i najmanje još dva člana komisije moraju imati međunarodnu sudijsku titulu. U sudijskoj komisiji ne može biti biran sudija ispod ranga nacionalnog sudije.

Sudijska komisija na sjednicama koje zakazuje predsjednik Odbora sudija u skladu sa poslovnikom o radu sudijske komisije najmanje tri puta godišnje. Zadaci sudijske komisije su sledeći:

- ❖ izrada i ažuriranje Registra šahovskih sudija;
- ❖ priprema godišnjeg izvještaja o radu sudijske komisije, koji se podnosi UO do 15. januara za predhodnu godinu;
- ❖ organizacija obuka i seminara za sudije;
- ❖ praćenje vođenja sudijske administracije za takmičenja u organizaciji ili suorganizaciji ŠSCG kao i ostalih turnira prijavljenih kod ŠSCG;
- ❖ izrada Predloga sudijskih tarifa;
- ❖ izrada Predloga plana i programa za sticanje zvanja sudija i sudijske norme;
- ❖ delegiranje sudija za takmičenja iz kalendara ŠSCG
- ❖ ostali poslovi koje mu povjeri UO.

Sudijska komisija za svoj rad odgovara Upravnom odboru. Sve finansijske odluke vezane za rad sudijske komisije donosi UO, na predlog Sudijske komisije.

REGISTAR SUDIJA ŠSCG

Član 5

Registar sudija ŠSCG (u daljem tekstu: Registar) vodi kancelarija ŠSCG u pisanoj formi koja se čuva u arhivi ŠSCG.

Registar se vodi i u elektronskoj formi, objavljuje se i redovno ažurira na zvaničnoj web stranici ŠSCG.

Pravilnik o sudijama i registraciji sudija Šahovskog saveza Crne Gore

Član 6

Upis sudija u registar se obavlja uz podnošenje zahtjeva za upis na propisanom obrascu od strane ŠSCG.

Uz zahtjev za upis u registar, podnosioc zahtjeva mora ispuniti sledeće:

- ❖ mora biti registrovan u skladu sa pravilnikom o registraciji ŠSCG (mora imati otvoren FIDE ID broj)
- ❖ mora dostaviti potvrdu o sudijskom rangu, odnosno dokaz o položenom seminaru za sudije;
- ❖ uplatiti odgovarajuću taksu propisanu od strane ŠSCG.

KATEGORIZACIJA SUDIJA

Član 7

Ovim Pravilnikom predviđene su sledeći nivoi zvanja šahovskih sudija i to:

- ❖ školski sudija (instruktor);
- ❖ šahovski sudija;
- ❖ nacionalni šahovski sudija;
- ❖ FIDE sudija;
- ❖ internacionalni šahovski sudija.

Shodno Pravilima svetske šahovske federacije (FIDE), FIDE i internacionalne sudije se licenciraju po kategorijama od A-D.

Član 8

Zvanje školskog sudije (instruktora), šahovskog sudije, odnosno nacionalnog šahovskog sudije stiče se položenim ispitom za određeni rang sudije na seminarima za sudije koji organizuje ŠSCG.

ŠKOLSKI INSTRUKTOR

Član 9

Zvanje školskog šahovskog sudije (instruktora) stiče se polaganjem odgovarajućeg seminaru za taj rang.

Pored toga kandidat mora ispuniti uslov da je najmanje godinu dana prije polaganja registrovani član ŠSCG u skladu sa Pravilnikom o registraciji ili mora dostaviti dokaz da je najmanje godinu dana radnog iskustva u školi kao nastavnik ili profesor.

Zvanje školskog šahovskog sudije izdaje se licu starijem od 18 godina.

ŠAHOVSKI SUDIJA

Član 10

Zvanje šahovskog sudije stiče se polaganjem odgovarajućeg seminaru za taj rang.

Pored toga kandidat mora ispuniti uslov da je najmanje dvije godine prije polaganja registrovani član ŠSCG u skladu sa Pravilnikom o registraciji ili da ima zvanje školskog instruktora najmanje godinu dana.

Zvanje šahovskog sudije izdaje se licu starijem od 18 godina.

NACIONALNI ŠAHOVSKI SUDIJA

Član 11

Zvanje nacionalnog šahovskog sudije stiče se polaganjem odgovarajućeg seminara za taj rang.

Pored toga kandidat mora ispuniti uslov da ima zvanje šahovskog sudije u trajanju od najmanje dvije godine.

FIDE I INTERNACIONALNI ŠAHOVSKI SUDIJA

Član 12

Zvanje FIDE (FA) i internacionalnog šahovskog sudije (IA) stiče se prema Pravilniku FIDE osudijskim rangovima.

Kandidat za sudiju iz stava 1 ovog člana po ispunjenju uslova koje propisuje FIDE podnosi zahtjev sudijskoj komisiji ŠSCG za priznavanje FIDE (FA) ili internacionalnog šahovskog sudije (IA).

O kandidatu iz stava 2 ovog člana daje mišljenje Sudijska komisija.

Ukoliko kandidat ima pozitivno mišljenje iz stava 3 ovog člana šalje se aplikacija u FIDE za zahtjevani sudijskirang.

LICENCIRANJE SUDIJA

Član 13

Sve sudije moraju imati licencu ŠSCG. Na šahovskim takmičenjima u Crnoj Gori mogu suditi samo sudije upise u Registar šahovskih sudija iz člana 4 ovog pravilnika koje su licencirane od strane ŠSCG.

Posebnom Odlukom o taksama i tarifama šahovskog saveza Crne Gore biće definisana visina taksi za licence i period važenja istih.

Sudije upisane u Registar šahovskih sudija iz člana 4 ovog pravilnika a koje nisu licencirane od strane ŠSCG ne mogu suditi na turnirima na kojima je ŠSCG organizator ili suorganizator.

Kako bi izvršili licenciranje sudija, elektronski ili lično, kancelariji Saveza mora dostaviti potrebnu dokumentaciju:

- ❖ Zahtjev za licenciranje (dostupan u elektronskoj formi na jasno propisanom obrascu);
- ❖ Kopiju ličnog identifikacionog dokumenta,
- ❖ Dokaz o ispunjenosti uslova za kategorisanje u određenu kategoriju.

Član 14

Licenca za rad šahovskog sudije obavezno sadrži:

- ❖ Natpis Šahovski savez Crne Gore i vizuelni logo ŠSCG,
- ❖ Ime i prezime šahovskog sudije,
- ❖ Redni broj licence,
- ❖ Datum izdavanja,
- ❖ Rok važnosti,
- ❖ Pečat ŠSCG,
- ❖ Potpis lica ovlašćenog za zastupanje ŠSCG

Član 15

U skladu sa članom 12. ovog Pravilnika, rok trajanja važnosti licence je 2 (dvije) godine, a nakon isteka dvije godine može se vršiti njeno obnavljanje pod uslovima predviđenim ovim Pravilnikom.

**EDUKACIJA SUDIJA
PLAN I PROGRAM ZA STICANJE ZVANJA SUDIJA I SUDIJSKE NORME**

Član 16

Plan i program za sticanje zvanja sudija, dužinu trajanja seminara i način obuke, način polaganja ispita, određivanje ispitne komisije i predavača, shodno Pravilima FIDE donosi UO na predlog sudijske komisije.

Član 17

Sudijska komisija je u obavezi da permanentno vrši edukaciju postojećeg sudijskog kadra. Sudijska komisija je u obavezi da priprema edukativni materijal, kako bi obavještavala licencirane sudije o savremenim kretanjima i promjenama pravila i na taj način bila resurs za pomoć šahovskim sudijama u njihovom školovanju i usavršavanju kao i ličnom usavršavanju i praćenju edukativnih seminara FIDE ili ECU.

PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI SUDIJE

Član 18

Suđenje zvaničnih takmičenja na teritoriji Crne Gore obavlja se u skladu sa značajnim aktima ŠSCG koji su usklađeni sa FIDE pravilima.

Sve registrovane sudije u Crnoj Gori obavezne su da se pridržavaju ovog pravilnika.

Sudije koje nisu licencirane a upisane su u Registar i sude na takmičenjima u Crnoj Gori, obavezne su da se pridržavaju ovog pravilnika.

Organizator takmičenja obavezan je da sudije iz stava 3 ovog člana upozna sa ovim pravilnikom prije početka takmičenja.

Član 19

Zvanična takmičenja sude samo licencirane sudije.

Ukoliko se ukaže potreba za angažovanjem sudija koje nisu licencirane, o izboru i načinu angažovanja tih sudija odlučuje sudijska komisija.

Prema ulozi sudije na takmičenju (turniru) mogu se delegirati:

- ❖ glavni sudija;
- ❖ zamjenik glavnog sudije;
- ❖ sektorski sudija;
- ❖ meč sudija.

Glavni sudija ima rang takmičenja ili viši.

Zamjenik glavnog sudije, sektorski i meč sudije mogu imati niži rang od ranga takmičenja.

Glavni sudija je odgovoran za regularnost takmičenja, određuje djelokrug rada zamjenika i ostalih sudija i donosi izvršne odluke.

Pravilnik o sudijama i registraciji sudija Šahovskog saveza Crne Gore

Zamjenik glavnog sudije mijenja glavnog sudiju u njegovom odsustvu i donosi izvršne odluke u odsustvu glavnog sudije.

Član 20

Na turnirima u na kojima je ŠSCG organizator ili suorganizator sudije imaju obaveze prije, za vrijeme i poslije takmičenja.

Obaveze prije takmičenja su:

- ❖ učešće u pripremi raspisa takmičenja (turnira) ukoliko to zahtjeva organizator;
- ❖ izrada pravilnika takmičenja (turnirskog pravilnika) shodno raspisu takmičenja (turnira) usaradnji sa organizatorom;
- ❖ učešće u pripremi takmičenja, tj. priprema prostora za igru u saradnji sa organizatorom;
- ❖ kontrola i postavljanje potrebnih rekvizita za igru u saradnji sa organizatorom;
- ❖ kontrola ispunjenosti uslova za odvijanje takmičenja;
- ❖ kontrola ostalih uslova za odvijanje takmičenja kako bi se obezbijedila nesmetanaprimjena pravila šahovske igre.

Obaveze za vrijeme takmičenja su:

- ❖ kontrola ispunjenosti uslova za igru tokom takmičenja;
- ❖ odgovornost za poštovanje pravila igre od strane učesnika;
- ❖ odgovornost za regularnost takmičenja;
- ❖ priprema, vođenje i čuvanje potrebne dokumentacije;
- ❖ sprovođenje mjera u slučaju materijalnih povreda ovog pravilnika i turnirskog pravilnika, kao i prekršaja discipline učesnika takmičenja;
- ❖ unos partija i zrada biltena nakon završenog kola;

Obaveze poslije takmičenja:

Po završetku takmičenja obaveza sudija je skupljanje šahovskih rekvizita i priprema i predavanje izvještaja sa šahovskog takmičenja. Izvještaj sa takmičenja priprema i predaje glavni sudija turnira na za to propisanom obrascu.

Izvještaj između ostalog sadrži:

- ❖ pravilnik takmičenja (turnirski pravilnik);
- ❖ turnirski fajl u elektronskoj formi;
- ❖ zapisnike kola (kod ekipnih mečeva i zapisnike sa mečeva);
- ❖ bilten, ukoliko je rađen;
- ❖ sve partije unešene u elektronskoj formi sa formulare svih odigranih partija za takmičenja gdje je obavezno zapisivanje poteza;
- ❖ žalbe na odluke i preduzete mjere sudija, kao i odluka turnirskog odbora (ukoliko je bilo žalbi);
- ❖ disciplinske prijave u slučaju da je bilo prekršaja discipline učesnika takmičenja (turnira);
- ❖ izvještaj o postignutim normama za igrače i sudije.

Član 21

Rok za predaju izvještaja je tri dana od dana završetka takmičenja.

Izvještaj se predaje rejting administratoru koji po pregledanju izvještaj može prihvatiti ili isti vratiti na dopunu.

Ukoliko glavni sudija odbija da napravi izvještaj protiv njega se pokreće disciplinska odgovornost a isti će sačiniti njegovi zamjenici.

Pravilnik o sudijama i registraciji sudija Šahovskog saveza Crne Gore

Po prihvatanju izvještaja rejting administrator šalje turnir na rejtingovanje i daje odobrenje za isplatu sudijskih nadoknada ovlaštenom licu ŠSCG.

Na turnirima po standardnom tempu uz izvještaj obavezno je dostaviti i sve partije unešene u elektronskoj formi.

Rejting administrator neće do ispunjenja ovog uslova dati nalog za rejtingovanje turnira i isplatu sudijskih nadoknada.

Sudija koji sudi na takmičenju (turniru) za koje ŠSCG nije organizator ni suorganizator, a koji je prijavljen kod ŠSCG, takođe je obavezan da ŠSCG dostavi izvještaj sa takmičenja (turnira).

Turniri sa kojih nije dostavljen izvještaj neće se razmatrati za rejtingovanje.

Član 22

U rješavanje po žalbama na sudijske odluke u slučaju materijalne povrede ovog pravilnika i pravilnika takmičenja (turnirskog pravilnika) u toku takmičenja odlučuje turnirski odbor.

Disciplinska odgovornost šahovskih sudija i drugih aktera na šahovskom takmičenju, postupak i disciplinske mjere bliže određuje Disciplinski pravilnik ŠSCG.

SUDIJSKE IDENTIFIKACIONE OZNAKE

Član 23

Sudijske identifikacione oznake čine sudijska licenca ŠSCG i sudijska akreditacija.

Sudijska licenca je potvrda o sudijskom zvanju koju izdaje ŠSCG, odnosno FIDE.

Sudijska akreditacija licenca ŠSCG, pored slike, sadrži sljedeće podatke:

- ❖ ime i prezime sudije;
- ❖ rang sudije;
- ❖ registarski broj licence.

Sudijsku akreditaciju izrađuje ŠSCG.

Organizator takmičenja može izraditi akreditaciju koja pored podataka iz st. 3 ovog člana sadrži i naziv takmičenja, sponzore i sl.

Na svim takmičenjima u toku obavljanja sudijske dužnosti mora biti jasno istaknuta sudijska identifikaciona oznaka, tj. akreditacija.

ODREĐIVANJE BROJA SUDIJA NA TAKMIČENJIMA

Član 24

Određivanje broja sudija i izbor sudija za takmičenje vrši na osnovu:

- ❖ broja učesnika;
- ❖ broja različitih segmenata takmičenja;
- ❖ prostora predviđenog za održavanje takmičenja;
- ❖ broja odvojenih djelova takmičarskog prostora i sl.

KRITERIJUMI ZA DELEGIRANJE SUDIJA I DELEGIRANJE SUDIJA

Član 25

Delegiranje sudija se vrši prema sljedećim kriterijumima:

- ❖ rangu takmičenja;
- ❖ rangu sudije;
- ❖ mjestu održavanja takmičenja;
- ❖ učestalosti suđenja pojedinih sudija, sa akcentom na broj sudijskih dana;
- ❖ znanju jednog od zvaničnih FIDE jezika, ukoliko je to potrebno.

Kriterijumi navedeni u stavu 1 ovog člana nijesu eliminatorno poređani, već će se uzimati u obzir prema posebnim situacijama koji se mogu bliže utvrditi pravilnicima takmičenja (turnirskim pravilnicima).

Član 26

Na početku godine po izlasku kalendara takmičenja ŠSCG.

Sudijska komisija daje na usvajanje UO predlog sa spiskom glavnih sudija za sva domaća takmičenja iz kalendara ŠSCG.

Prilikom dostavljanja predloga posebno se uzimaju u obzir odredbe iz člana 24 ovog pravilnika.

Za delegiranje ostalih sudija i nadgledanje sprovođenja usvojenog plana nadležan je predsjednik sudijske komisije.

SUDIJSKE TARIFE ŠSCG

Član 27

Posebnom odlukom definisane su sudijske nadoknade za sva domaća takmičenja iz kalendara ŠSCG.

DELEGIRANJE SUDIJA ZA TAKMIČENJA KOJA NIJESU U ORGANIZACIJI ŠSCG

Član 28

Za takmičenja (turnire) koja nisu u organizaciji ili suorganizaciji ŠSCG, sudije se mogu delegirati na zahtjev organizatora.

Organizator najmanje 15 dana prije početka takmičenja dostavlja ŠSCG odnosno sudijskoj komisiji zahtjev za delegiranje sudija. Uz zahtjev se navode podaci o rangu i uslovima takmičenja i dostavlja raspis turnira. Uz zahtjev organizator je obavezan uplatiti na račun ŠSCG propisanu taksu u iznosu od 30 eura.

Organizator takmičenja iz stava 1 ovog člana dužan je delegiranim sudijama isplati naknadu putnih troškova, troškova hrane i smještaja, kao i sudijsku taksu u skladu sa sudijskim tarifama ŠSCG.

Na osnovu dostavljenog zahtjeva sudijska komisija odnosno predsjednik komisije shodno članu 25 ovog Pravilnika dužan je da u roku od pet dana odgovori na zahtjev u kome su navedene delegirane sudije shodno kriterijumima iz ovog pravilnika, kao i uslovi koje organizator takmičenja treba da ispuni.

Pravilnik o sudijama i registraciji sudija Šahovskog saveza Crne Gore

Delegirane sudije iz stava 3 ovog člana dužne su poštovati ovaj pravilnik.

NAČIN ODJEVANJA

Član 29

Sudije su dužne da poštuju pravila odijevanja shodno pravilima odijevanja zvaničnih učesnika šahovskih priredbi.

Organizator šahovskih takmičenja (turnira), zbog sponzorskih ili drugih potreba, može odrediti način odijevanja sudija uz saglasnost ŠSCG.

DISCIPLINSKE ODREDBE

Član 30

Sudijska komisija je u obavezi da kontroliše ponašanje šahovskih sudija upisanih u registar kako na takmičenjima tako i van šahovskih takmičenja.

Sudijska komisija je u obavezi da čuva ugled svoje komisije, ugled trenera, kao i ugled Saveza.

Član 31

Ukoliko šahovski sudija vrši disciplinske prekršaje, Predsjednik sudijske komisije podnosi zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka protiv lica koje je izvršilo teži disciplinski prekršaj Disciplinskoj komisiji u skladu sa Pravilnikom o disciplinskom postupku.

Odluku o disciplinskoj kazni donosi Disciplinska komisija.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 32

O primjeni ovog pravilnika brine se Sudijska komisija.

Član 33

Pravilnik stupa na snagu danom donošenja. Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o šahovskim sudijama iz 2014. godine.

Član 34

Pravilnik stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Šahovskog saveza Crne Gore

Jovan Milović

Šahovski savez Crne Gore